

1. **Nimenuuto**
2. **Päätösvaltaisuus**
3. *Kertomus hallituksen toimenpiteistä vuonna 1996 (K 4/1997 vp)*
Jatkettu I käsittely
Sosiaali- ja terveystoimikunnan lausunto 7/1997 vp.
Valtion kiinteistövarallisuuden hallinto
Hallitusneuvos Kiven ja pääjohtaja Tuomisen kirjallinen lausunto sekä neuvotteleva virkamies Laavakarin ja tarkastusneuvos Valkosalon kirjalliset lausunnot.
4. *HE 34/1997 vp laiksi ortodoksisesta kirkkokunnasta annetun lain muuttamisesta*
Jatkettu I käsittely
Apulaisprofessori Matti Pellonpään kirjallinen lausunto.
Kuultavana:
- *Professori Mikael Hiden*
Asiasta ei ole kutsuttu lisää asiantuntijoita.

klo 10.30
5. *HE 118/1997 vp laiksi puolustusvoimista annetun lain muuttamisesta*
Ilmoitetaan saapuneeksi. Eduskunnan päätöksen mukaan perustuslakivaliokunnan on annettava asiasta lausunto puolustusvaliokunnalle.
I käsittely
Kuultavana:
- **Vanhempi hallitussihteeri Timo Turkki, Puolustusministeriö**
- **Lainsäädäntöneuvos Sami Manninen, Oikeusministeriö**
- *Professori Mikael Hiden*
- *Professori Antero Jyränki*
- *Professori Ilkka Saraviita*
Asiasta ei ole kutsuttu muita kuultavia.
6. **Muut mahdolliset asiat.**
7. **Seuraava kokous on keskiviikkona L10.1997 klo 10.00.**

Eduskunnan perustuslakivaliokunnalle

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi ortodoksisesta kirkkokunnasta annetun lain muuttamisesta (HE 34/1997 vp)

Yllä mainittua esitystä koskevana lausuntonani esitän kunnioittavasti seuraavaa.

1. Johdanto

Lakiehdotuksen 6 luvun mukaiseen ojennusmenettelyyn liittyy oikeusturvakysymyksiä, joita on syytä tarkastella mm. Euroopan ihmisoikeussopimuksen (SopS 19/1990) 6 artiklan näkökulmasta. Sopimusmääräyksen 1 kappaleen mukaan jokaisella on oikeus "oikeudenmukaiseen ja julkiseen oikeudenkäyntiin laillisesti perustetussa riippumattomassa ja puolueettomassa

tuomioistuimessa silloin, kun päätetään hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan tai häntä vastaan nostetusta rikossyyttestä".

Ennen oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevien materiaaalisten vaatimusten käsittelyä on syytä pohtia, kuuluuko ojennusmenettely ylipäätään 6 artiklan soveltamisalaan 1. onko kysymyksessä "rikossyyttestä" tai henkilön "oikeuksista ja velvollisuuksista" (civil rights and obligations) päättäminen. Mikäli menettely jää 6 artiklan soveltamisalan ulkopuolelle, ei sopimusmääräys luonnollisestikaan aseta esteitä HE:n mukaisten säännösten voimaansaattamiselle.

2. Onko ojennusmenettelyssä kysymys 6 artiklan tarkoittamasta "rikosasiasta"?

Vaikka ojennusmenettely ei olekaan rikosprosessia Suomen oikeuden tarkoittamassa mielessä, ei ehdottomasti voida sulkea pois mahdollisuutta, että menettely silti katsottaisiin sellaiseksi "rikossyyttestä päättämiseksi", jota 6 artiklan asettamat oikeusturvavaatimukset ("fair trial") koskevat. Näin on sen johdosta, että Euroopan ihmisoikeussopimuksen valvontaelinten käytännössä mm. 6 artiklaan sisältyviä käsitteitä tulkitaan "autonomisesti" eli valtionsisäisessä oikeudessa "kurinpitomenettelyksi" tai "ojennusmenettelyksi" luonnehdittu menettely voi periaatteessa olla "rikosprosessia" 6 artiklan tarkoittamassa mielessä.

Sen määrittelemiseksi, onko jokin sanktioidun käyttäytymisen perusteella käynnistyvä menettely 6 artiklan soveltamisalan ulkopuolelle jäävää kurinpitomenettelyä (tms.) vaiko sopimusmääräyksen piiriin kuuluvaa rikosprosessia, sovelletaan ihmisoikeustuomioistuimen ja -toimikunnan käytännössä kolmea kriteeriä: 1) kysymyksessä olevan menettelyn ja sen kohteena olevan rikkeen luonnehdinta valtionsisäisessä oikeudessa; 2) teon luonne ja 3) seuraamuksen ankaruus ja luonne.

- 1) Menettelyn luonnehdinta valtiosisäisessä oikeudessa on suuntaa antava. Näin ollen se, että ehdotetut säännökset luonnehtivat 6 luvussa säädellyn menettelyn ojennusmenettelyksi viittaa siihen, että menettely jää 6 artiklan soveltamisalan ulkopuolelle. Valtiosisäinen luokittelu ei kuitenkaan ole ratkaiseva, vaan seuraavaksi on tarkasteltava menettelyn kohteena olevan sanktoidun käyttäytymisen luonnetta.
- _ 2) Ihmisoikeustuomioistuin on todennut, että "kurinpidolliset sanktiot on yleensä tarkoitettu sen turvaamiseksi, että tiettyjen ryhmien jäsenet noudattavat heidän käyttäytymistään sääteleviä erityisiä sääntöjä"(esim. Weber v. Sveitsi, tuomio 22.5.1990). Näin ollen tyypillinen kurinpitomenettelyssä (tai "ojennusmenettelyssä") käsiteltävissä oleva teko on esim. tietyn ammatin harjoittajan laiminlyönti noudattaa häneen sovellettavaa eettistä tai muuta erityistä normistoa, joka ei ylipäättään koske väestön pääosaa. Myös tämän kriteerin valossa HE:n mukainen ojennusmenettely jää 6 artiklan soveltamisalan ulkopuolelle.
- 3) Vaikka ehdotetun 6 luvun mukainen ojennusmenettely edellä lausutun valossa näyttääkin jäävän 6 artiklan soveltamisalan ulkopuolelle, saatettaisiin se silti katsoa sopimusmääräyksen tarkoittamaksi rikossyytteestä päättämiseksi riippuen seuraamuksen luonteesta ja ankaruudesta. Mikäli teosta voi seurata yhtään tuntuvampi vapaudenmenetys, on tämän määräämistä koskeva asia lähtökohtaisesti katsottava 6 artiklan piiriin kuuluvaksi "rikosasiaksi". Vapaudenmenetys ei kuitenkaan ole ehdotetun lain mukaan mahdollinen ojennusrangaistuksena. Tällaisia rangaistuksia ovat kirjallinen varoitus, virantoimituksesta erottaminen ja viraltapano. Nämä ovat puolestaan kaikki seuraamuksia, joita Euroopan ihmisoikeussopimusta koskevassa tulkintakäytännössä on pidetty tyypillisinä "kurinpitovirangaistuksina".

Näin ollen näyttäisi mielestäni selvältä, että ojennusmenet-

tely ei kuulu ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan soveltamisalaan ainakaan "rikosasiana".

3. Onko ojennusmenettelyssä kysymys "oikeuksista ja velvollisuuksista" päättämisestä?

Ihmisoikeussopimuksen 6 artikla soveltuu myös milloin on kysymys henkilön oikeuksista ja velvollisuuksista päättämisestä. Todistusvoimaiset englannin- ja ranskankieliset tekstit osoittavat, että sopimusmääräys rajoittuu "yksityisluonteisiin" oikeuksiin ja velvollisuuksiin: "civil rights and obligations" (ransk. "droits et obligations de caractere civil"). Vaikka mainittuja käsitteitä on tulkittu laajasti, on 6 artiklan soveltamisalalla kuitenkin rajansa.

Sopimusmääräyksen piiriin kuuluvista oikeuksista on katsottu olevan kysymys mm. erilaisia elinkeino- tai ammatinharjoittamista koskevia lupia peruutettaessa. Voisi ajatella, että viraltapanon kohteeksi joutuvalla viranhaltijalla on samanlainen oikeussuojan tarve kuin esim. lääkäriin menettävällä yksityispraktiikkaa pitäneellä lääkäriin. Tällaisiin näkökohtiin perustuen on argumentoitu, että 6 artiklaa tulisi soveltaa myös virkamiesoikeudellisissa asioissa ainakin milloin on kysymys viraltapanosta tai vastaavasta henkilön toimeentulon perustaa koskettavasta ratkaisusta.

Oikeustila oli juuri viitatuilta osin epäselvä ja kiistanalainen, kunnes ihmisoikeustuomioistuin antoi viime keväänä ratkaisunsa tapauksessa Neigel v. Ranska (tuomio 17.3.1997). Siinä se totesi yksiselitteisesti, että oikeutta julkisiin virkoihin koskevat samoin kuin virassapysymisoikeuteen liittyvät asiat jäävät 6 artiklan soveltamisalan ulkopuolelle, vaikka esim. virkamiehen erottamisella saattaa olla asianosaiselle huomattavaa taloudellista merkitystä (yleensä tällaiselle merkitykselle pannaan paljon painoa 6 artiklan soveltamisalaa määriteltäessä). Tällainen välillinen vaikutus ei ole kuitenkaan riittävää, vaan mikäli riidan tai vaateen ensisijaisena kohteena on kysymys pääsystä vir-

kaan tai virassapysymisestä, ei 6 artikla sovellu. Sen sijaan ensisijaisesti ja pääasiallisesti rahalliset - esim. virkamieseläkkeisiin liittyvät - kiistat voivat kuulua 6 artiklan soveltamisalaan.

Neigel-tapauksen, jossa julkituodut periaatteet on sittemmin vahvistettu useissa Italiaa koskevissa tuomioissa, jälkeen näyttäisi siltä, että ortodoksisen kirkon viranhaltijoita koskeva ojennusmenettely ei kuulu 6 artiklan soveltamisalaan myöskään "civil rights" -asiana. Sama koskenee myös vastoin velvollisuuksiaan toimivaa pappia tai diakonia, "joka ei ole vastaavassa virassa" (43 §).

Pieni varaus tosin on syytä tehdä sen vuoksi, että nimenomaan kirkon viranhaltijoista ei edellä viitatuissa oikeustapauksissa ole ollut kysymys. Mikäli ihmisoikeustuomioistuimien katsoisi, että esim. Suomen ortodoksisen kirkon viranhaltijoita ei yleisesti tai joissakin erityistilanteissa tule rinnastaa valtion tai kuntien virkamiehiin, saattaisi 6 artiklan sovellettavuus tulla kysymykseen. Ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisujen perusteluista ei kuitenkaan mielestäni ole johdettavissa syitä, miksi näin tehtäisiin.

4. Täyttääkö menettely ojennuslautakunnassa ja kirkollisessa ylioikeudessa 6 artiklan asettamat vaatimukset, mikäli sopimusmääräys soveltuu menettelyyn?

Sen varalta, että 6 artiklan kuitenkin vastoin odotuksia katsottaisiin soveltuvan ojennusmenettelyyn, on syytä esittää joitakin huomioita menettelystä ja siihen liittyvästä muutoksenhakumenettelystä 6 artiklan asettamien vaatimusten valossa.

Sekä itse ojennusmenettelyyn että kirkollisessa ylioikeudessa käytävään valitusmenettelyyn sisältyy monia oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin elementtejä (tuomarin vastuu, laillinen oikeudenkäyntijärjestys, suulliset käsittelyt). Sen sijaan on

erittäin kyseenlaista, täyttäisivätkö mainitut lainkäyttöelimet kokoonpanonsa puolesta 6 artiklan "riippumattomalle ja puolueettomalle" tuomioistuimelle asettamat vaatimukset. Puheenjohtajana ojennuslautakunnassa toimisi piispa, kirkollisessa ylioikeudessa (pääsääntöisesti) arkkipiispa. Molemmissa olisi lisäksi pappisjäseniä, joiden riippumattomuus puheenjohtajasta saatettaisiin ainakin "objektiivisesti katsoen" asettaa kyseenalaiseksi. Lisäksi pappisjäsenillä olisi enemmistö. Ymmärtääkseni voidaan perustellusti epäillä, pitäisikö ihmisoikeustuomioistuin näitä elimiä 6 artiklan vaatimukset täyttävinä tuomioistuimina, vaikka se sinänsä on valmis hyväksymään myös varsinaisen tuomioistuinorganisaation ulkopuolella olevia lainkäyttöelimiä 6 artiklan mukaisiksi "tuomioistuimiksi".¹

5. Lopuksi

Vaikka HE:ssä kaavailtujen lainkäyttöelinten ei voitaneakaan katsoa täyttävän kaikilta osin ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan asettamia vaatimuksia, ei kaavailtu ojennusmenettely vaikuta erityisen ongelmalliselta mainitun sopimusmääräyksen näkökulmasta. Tähän astisen oikeuskäytännön valossa näet on arvioitavissa, että koko menettely jäisi - ainakin normaalitilanteissa - 6 artiklan soveltamisalan ulkopuolelle. Vahingonkorvausvaatimusten käsittely yleisissä tuomioistuimissa (59 §) sekä valitusoikeus KHO:een kirkollishallituksen ja piispan hallinnollisista päätöksistä (73 §) turvannevat lähtökohtaisesti sopimusmääräyksen asettamien vaatimusten täyttyminen muissa tilanteissa, joissa voi olla kysymys 6 artiklan soveltamisalaan kuuluvista asioista.

¹ Olen tulkinut lakiehdotuksen 72, 73 ja 75 §:iä niin, että tarkoituksena ei ole tehdä mahdolliseksi valittaa kirkollisen ylioikeuden päätöksistä. Mikäli valitusoikeus tuomioistuimeen olisi, olisi se lähtökohtaisesti riittävää 6 artiklan kannalta (siinäkin tapauksessa, että sopimusmääräyksen katsottaisiin "civil rights" - oikeuksien osalta olevan sovellettavissa). Sikäli kuin valitusoikeutta kirkollisen ylioikeuden päätöksistä ei ole tarkoitettu voimaansaatettavaksi, voisi selkeyden vuoksi olla syytä säätää nimenomaisesti valituskiellosta.

Asia saattaa ojennusmenettelyn osalta olla toisin asiaa HM 16 §:n näkökulmasta tarkasteltaessa. Säännöksen soveltamisala on laajempi kuin ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan vastaava ala ja kattanee myös nyt kysymyksessä olevat asiat. Mikäli HM 16 §:n tarkoittamalle "riippumattomalle" lainkäyttöelimelle puolestaan asetetaan yhtä suuret vaatimukset kuin on laita 6 artiklan osalta, voidaan argumentoida, että ehdotettu lainsäädäntö ei ole mainitun perusoikeussäännöksen mukainen.

Espoossa syyskuun 22. päivänä 1997

Matti Pellonpää

Kansainvälisen oikeuden apulaisprofessori

Mikael Hiden

**PERUSTUSLAKIVALIOKUNTA 30.9.1997 KELLO 10 HE
34/97 vp laiksi ortodoksisesta kirkkokunnasta annetun lain
muuttamisesta**

Tarkastelen lähinnä kohtia, joihin sihteerin kirjeessä on kiinnitetty huomiota.

Ehdotuksen 16 c §:n 3 momentin mukaan pappi, diakoni ja kanttori eivät saa "puuttua hengellisen viran haltijalle sopimattomiin toimiin, tehtäviin eivätkä elinkeinoihin". Erityisesti näihin elinkeinoihin viittaavaa kieltoa saatettaisiin pitää jotenkin ongelmallisena suhteessa HM 15, 1 §:n säännökseen, jonka mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai "elinkeinolla". Olen ymmärtänyt ehdotuksen säännökset niin, että 16 c §:n 3 momentissa tarkoitettut pappi, diakoni ja kanttori ovat seurakunnan vakinaisia viranhaltijoita (ehdotuksen 13 ja 5,2 §). Ehdotuksen 16 c §:n 3 momentissa on siten kysymys rajoituksista siihen, minkälaisia tehtäviä tai toimia viranhaltijalla saa olla virkansa ohessa.

Ainakin päätoimisten (kokoaikaisten) virkojen haltijoiden kohdalla voidaan siten HM 15,1 §:n kannalta sanoa, että kyseessä ovat henkilöt, jotka saavat varsinaisen toimeentulonsa "valitsemallaan työllä" ja ettei sivutehtäviä koskevia rajoituksia siten ainakaan varsinaisen lähtökohtaisesti voida katsoa perustuslain säännöksen vastaisiksi. Voidaan myös kiinnittää huomiota siihen, että HM 15,1 §:ssä turvataan ko. oikeus "lain mukaan". Tämän ilmauksen ulottuvuudet eivät ole itsestään selviä, mutta siihen voidaan ajatella sisältyväksi se, että perusteltu ja sisällöllisesti rajoitettuja ja riittävän täsmällisesti osoitettuja rajoituksia voidaan säätää laissa. Tällaisena mielestäni selvästi voidaan pitää virkaan soveltumattomien sivutehtävien kieltämistä. Kieltoa ei tässä myöskään voida pitää sopimattoman laajana kun siinä kielletään puuttuminen "hengellisen viran haltijalle sopimattomiin" tehtäviin. Ilmausta ei voida kehua täsmällisyydestä, mutta täsmällisyyttä voidaan mielestäni pitää asian laatuun

nähdn riittävänä.

Em. rajoitusta voitaisiin pitää jonkin verran ongelmallisena tilanteissa, joissa se tulisi koskemaan osa-aikaisia tai sivutoimisia viranhaltijoita (ehd. 13,2 §). Tällöin rajoitus tulisi koskemaan myös henkilöitä, jotka eivät saa ko. virasta ainakaan pääasiallista toimeentuloaan ja joille ko. sivutehtävä saattaisi olla toimeentulon hankkimisen kannalta varsinainen tai ainakin muita tärkeämpi elinkeino. Se, pidetäänkö tällaista rajoitusta kuitenkin HM 15,1 §:n mukaisena, riippuu ehkä lähinnä siitä, katsotaanko henkilön virkaa hakiessaan ja sen vastaanottaessaan mukautuneen siihen, että se tuo mukanaan tiettyjä rajoituksia mahdollisuuteen muuten harjoittaa mitä tahansa valitsemaansa elinkeinoa. Suostumukseen perusoikeuden rajoituksen oikeutusperusteena on syytä suhtautua vähintäänkin varauksellisesti. Kun kysymys on kirkon virasta ja toisaalta hengelliseen virkaan sopimattomista toimista, näyttää minusta ainakin mahdolliselta, että tällaisella kriteerillä voidaan tällaisessa tilanteessa em. suostumusajatusta kuitenkin soveltaa.

Hallitusmuodon 15,3 §:n mukaan ketään ei saa ilman lakiin perustuvaa syytä erottaa työstä. Ehdotuksen 6 luku sisältää säännöksiä ojennusmenettelystä, jossa voidaan mm. määrätä viraltapanosta. Viraltapanon ja muiden ojennusrangaistusten edellytyksenä on ehdotuksen 42 §:n mukaan, että ko. viranhaltija " toimii vastoin virkavelvollisuuksiaan tai laiminlyö niitä taikka virantoimituksessa tai sen ulkopuolella käyttäytyy virka-asemaansa sopimattomalla tavalla." Erityisesti kriteeriä, joka koskee käyttäytymistä virantoimituksen ulkopuolella -virka-asemaan sopimattomalla tavalla" - voidaan pitää varsin väljänä. Toisaalta HM 15,3 §:n säännöksen ei sinänsä voida katsoa estävän viranhoidon ulkopuolisen käyttäytymisen ottamista erottamiskriteeriksi. Hyvin erittelevä kuvaus tällaisista käyttäytymisistä tuskin myöskään on lakitekstissä mahdollinen. Minusta on ainakin mahdollista katsoa, että 42,1 §:ssä oleva viraltapanon syiden kuvaus täyttää HM 15,3 §:n vaatimukset.

Mm. viraltapanopäätöksen tekijänä on ehdotuksen mukaan yleensä ojennuslautakunta. Sen päätöksestä saisi hakea muutosta kirkolliselta ylioikeudelta. Olen ymmärtänyt ehdotuksen 73 ja 75 §:n säännökset (hallintolainkäyttölain 8 §:n huomioonottaen) niin, että kirkollisen ylioikeuden päätökseen ei enää voida hakea muutosta. Hallitusmuodon 16 §:ssä edellytetään, että jokaisella on oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Säännös ei

edellyttä käsittelymahdollisuutta juuri tuomioistuimeksi muodostetussa ja nimetyssä elimessä. Kysymykseksi tässä kohden jää siten lähinnä se, voidaanko ojennuslautakuntaa tai ainakin kirkollista ylioikeutta pitää HM 16 §:ssä tarkoitettuna (tuomioistuimena tai) riippumattomana lainkäyttöelimenä. Kun kirkollinen ylioikeus on sidottu noudattamaan laillista oikeudenkäyntijärjestystä, sen jäsenistö on osoitettu laissa, sen käsittelyssä tulee aina olla läsnä tuomarinvirkaan oikeuttavan tutkinnon suorittanut jäsen (64 §) ja siinä on lisäksi noudatettava 54 §:n menettelysäännöksiä, on mielestäni - sen nimenkin huomioonottaen - ainakin mahdollista pitää sitä HM 16 §:n vaatimuksen täyttävänä elimenä.

Ehdotuksen 73,2 § sisältää eräitä valituskieltoja. Jos ko. valituskieltojen on katsottava koskevan HM 16,1 §:ssä tarkoitettua yksilön oikeuksia ja velvollisuuksia koskevaa päätöstä, ei säännös olisi sopusoinnussa perustuslain kanssa. Ainakin osa ko. kiellon piiriin saatetuista asioista jää HM 16 §:n kriteerin ulkopuolelle. Tällaisia kohtia olisivat ohjesäännön vahvistaminen, viranhaltijan pysyttäminen virassa yli eroamisiän (20 §:n muotoilun huomioon ottaen) ja ehkä myös kirkolliskokouksen edustajien vaali. Sellaisia voisivat olla myös virkojen väliaikaista hoidatusta ja sivutoimia ja virkavapautta koskevat päätökset. Voidaan myös ajatella, että ehdollepanoratkaisu ei vielä ole sellainen oikeutta (lopullisesti) koskeva ratkaisu, jota HM 16 §:n ko. kohta tarkoittaa. Epäilyttävien ko. kiellossa näyttäisi olevan vuosilomaa koskevia päätöksiä tarkoittava kiello. Jos ja kun vuosilomaoikeus on yksilölle laissa järjestetty oikeus, on vaikea nähdä, miksi sitä koskeva päätös ei kuuluisi HM 16 §:n ko. kohdan soveltamisalaan.

Asiassa on kiinnitetty huomiota myös ehdotuksen 81 a §:ään ja siinä olevaan valtuutukseen säätää asetuksella, missä seurakunnissa virkatodistukset voidaan antaa myös ruotsin kielellä. Tältä osin on viitattu HM 14 §:n säännökseen, jonka mukaan jokaisen oikeus käyttää virnaomaisessa suomea tai ruotsia ja saada toimituskirjansa tällä kielellä turvataan lailla. Jos ortodoksinen kirkkokunta - ja muut HM 83 §:ssä ja uskonnonvapauslaissa tarkoitettut uskonnolliset yhdyskunnat - olisivat osa sitä julkista organisaatiota, jota HM 14 §:n sanonta "viranomaisissa" tarkoittaa, olisi ko. toimituskirjojen saannin turvaaminen järjestettävä laissa. Silloin ei nähtävästi myöskään riittäisi se, että virkatodistuksista todettaisiin, että niitä "voidaan" antaa myös ruotsin kielellä. Minusta lähtökohta ei kuitenkaan ole se, että HM 14 §:n "tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa" koskee kaikkia ortodoksisen kirkon viranomaisia. Perustuslaki ei ts. estä sitä, että jokin uskonnollinen yhdyskunta voi olla täysin

yksikielinen.

Asetelma voisi olla toisenlainen sellaisissa tehtävissä tai palveluissa, jotka sisällöllisesti olisivat valtion tehtäviksi sopivia ("kuuluvia"), mutta jotka on siirretty esim. juuri uskonnollisen yhdyskunnan hoidettaviksi. Valtio ei ts. voisi kiertää HM 14 §:n mukaisia velvoitteita siirtämällä keskeisesti julkisia funktioita toisten oikeushenkilöiden hoidettaviksi. Tällaisesta voitaisiin ajatella olevan kysymys silloin, jos uskonnolliset yhdyskunnat hoitaisivat julkisiksi tunnustettuja rekistereitä ainoina rekisterinpitäjinä. Jos ts. esim. ortodoksisen seurakunnan jäsenen ainoa mahdollisuus saada itseään koskeva virkatodistus on saada se seurakunnasta, silloin ruotsinkielisellä ortodoksilla pitäisi olla oikeus saada se seurakunnasta ruotsinkielellä. En tunne käytännön tilanteita, mutta olettaisin, että ko. seurakunnilla ei ole tällaista asemaa eikä silloin ole myös estettä ehdotetunkaltaiselle säännökselle.